

نادر جي بيماري



خواندگي ۽ غير رسمي تعليم جا مثالي پروگرام: ايشيا پيسيفڪ ريجن

12

صفحا:

2008

شايع ٿيو:

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (SEF)

پلاٽ 9، بلاڪ 7،

ڪهڪشان ڪلفٽن 5،

ڪراچي، 75600 پاڪستان

(92-021) 111-424-111

(92-021) 9251652

info@sef.org.pk

www.sef.org.pk

يونيسڪو (UNESCO)

گهر نمبر 17، گهٽي نمبر 8، F-7/3،

PO Box. 0X2034

اسلام آباد پاڪستان

+92-51-261170-3، 11710745

+92-51-2611175

islamabad@unesco.org

www.un.org.pk/unesco

شايع ڪندڙ:

فون نمبر:

فيڪس:

اي ميل:

ويب سائيت:

پروفيسر ريحانه مغني

نثار ٻانڀڻ

ذوالفقار علي خان

پاڪستان ۾

1000

ليڪڪا:

سنڌي ويس:

سينگار ۽ سنوارپ:

چپايو ويو:

تعداد:

پيش لفظ

پاڪستان هن وقت وڌندڙ ترقياتي مشڪلاتن کي منهن ڏئي رهيو آهي. عورتون جيڪي ملڪ جي تقريباً اڌ آبادي تي مشتمل آهن، اهي ترقي ۽ خاص طور تي تعليم جي ميدان ۾ تمام پٺتي پيل آهن. ساڳي صورتحال سنڌ صوبي ۾ پڻ آهي. ضرورت ان ڳالهه جي آهي ته صوبي اندر عورتن کي انهن مشڪلاتن کان نجات ڏيارڻ لاءِ تعليم جي شعبي ۾ کين وڌ کان وڌ موقعو ڏنو وڃي ته جيئن اهي بنا ڪنهن مت پيد جي ملڪ جي ترقي ۽ تعليم جي شعبي ۾ نمايان ڪاميابيون ماڻي سگهن. انهي سلسلي ۾ يونيسڪو (UNESCO) ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (SEF) حڪومت سنڌ، جهڙا ادارا اهم ڪردار ادا ڪري رهيا آهن.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (حڪومت سنڌ) طرفان اردو ۾ شايع ڪرايل هي ڪهاڻيون غير تعليم يافتہ بالغ فردن جي ذهني سطح کي سامهون رکي انهن جي روزمره جي مسئلن ۽ ضرورتن کي نظر ۾ آڻيندي سرجيون ويون آهن. انهن ڪهاڻين اندر آيل مواد ۾ ماءُ ۽ ٻار جي صحت، غذائيت، ضرورتن، بيمارين کان بچاءَ جي موضوعن سان گڏ معاشرتي برائين ۽ انهن جي ڪري پيدا ٿيل پيچيدگين جي پڻ نشاندهي ڪئي وئي آهي. جڏهن ته صفائي، صاف پاڻي ۽ هنري سکيا جي ضرورتن کي پڻ سامهون رکي ڪهاڻيون ترتيب ڏنيون ويون آهن، جيڪي غير تعليم يافتہ بالغ فردن خاص ڪري عورتن لاءِ نهايت ئي ڪارائتو ثابت ٿينديون.

پروفيسر ربحانه مغنيءَ جي هنن ڪهاڻين ۾ زندگيءَ جي پيچيدگين، صحت ۽ بهتر زندگي گذارڻ جي مهارتن متعلق جيڪا ڄاڻ ڏنل آهي اها اهڙين عورتن لاءِ انتهائي لاپائتي ثابت ٿيندي جيڪي اڻپڙهيل ۽ سماج جي پيڙهيل طبقي سان واسطو رکن ٿيون. مان سمجهان ٿو ته اسان جي بهراڙين ۾ نه صرف تدريسي تعليم پر ان سان گڏوگڏ صحت، زندگيءَ جي اوڻاين ۽ زندگي گذارڻ جي مهارتن متعلق تعليم جي به تمام گهڻي ڪوت آهي، جنهن کي پورو ڪرڻ لاءِ هر سطح تي ڪوششون وٺڻ جي سخت ضرورت آهي ته جيئن ماڻهن اندر وڏي پئماني تي سماجي سجاڳيءَ کي بيدار ڪري سگهجي. ان ڏس ۾ حڪومتي ادارا پنهنجي وٽ ۽ وس آهر آڻيندي رهيان آهن ته جيئن هن جديد دور ۾ سنڌ جون بهراڙيون بهتر ڪان بهتر ٿي قومي ۽ ملڪي سطح تي پنهنجو پرپور ڪردار ادا ڪري سگهن.

انهيءَ سان گڏوگڏ مان يونيسڪو جي ان ڪوشش کي به ساراهيندس ته انهن هميشه بالغن جي گهڻ طرفي تعليم لاءِ بهتر ڪان بهتر قدم کنيا آهن ۽ ڪميونٽيز جي شراڪت سان هيٺين سطح تائين ماڻهن کي تعليم طرف وڌيڪ راغب ڪرڻ جي ڪوشش پڻ ڪئي آهي. ان ئي سلسلي جي هڪ ڪڙيءَ تحت يونيسڪو، سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (حڪومت سنڌ) طرفان اردو ۾ شايع ڪرايل ڪهاڻين جي جائزي بعد انهن ڪهاڻين کي سنڌي ٻوليءَ ۾ آڻڻ جو رٿيو ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (حڪومت سنڌ) سان مالي سهڪار ڪري انهن ڪهاڻين کي سنڌي ٻوليءَ ۾ تمام آسان ترجمو ڪري شايع ڪرائي جس لهڻو آهي. مان هڪ ڀيرو وري جس ڏيڻ چاهيندس سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (حڪومت سنڌ) کي جن پنهنجي فني خدمتن ۽ يونيسڪو جي مالي تعاون سان اها ڳالهه ممڪن بڻائي. اهو هڪ خوش آئيند عمل آهي ۽ اها اميد پڻ ڪجي ٿي ته اڳتي به اهڙي قسم جي شعوري سرگرمين کي ساڳئي ئي جوش ۽ جذبي سان جاري ۽ ساري رکبو.

پروفيسر ڊاڪٽر رفيع احمد صديقي

مئنيجنگ ڊائريڪٽر

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (حڪومت سنڌ)

نادر جي بيماري

آمنہ اسلام آباد جي پسگردائيءَ جي هڪ ڳوٺ ۾ هيلٿ وزيٽر آهي، هو اڄ پوري هڪ سال کانپوءِ پنهنجي مائٽن سان ملڻ ڪراچيءَ جي بن قاسم ٽائون جي ريڙهي مياڻ ڳوٺ آئي آهي.

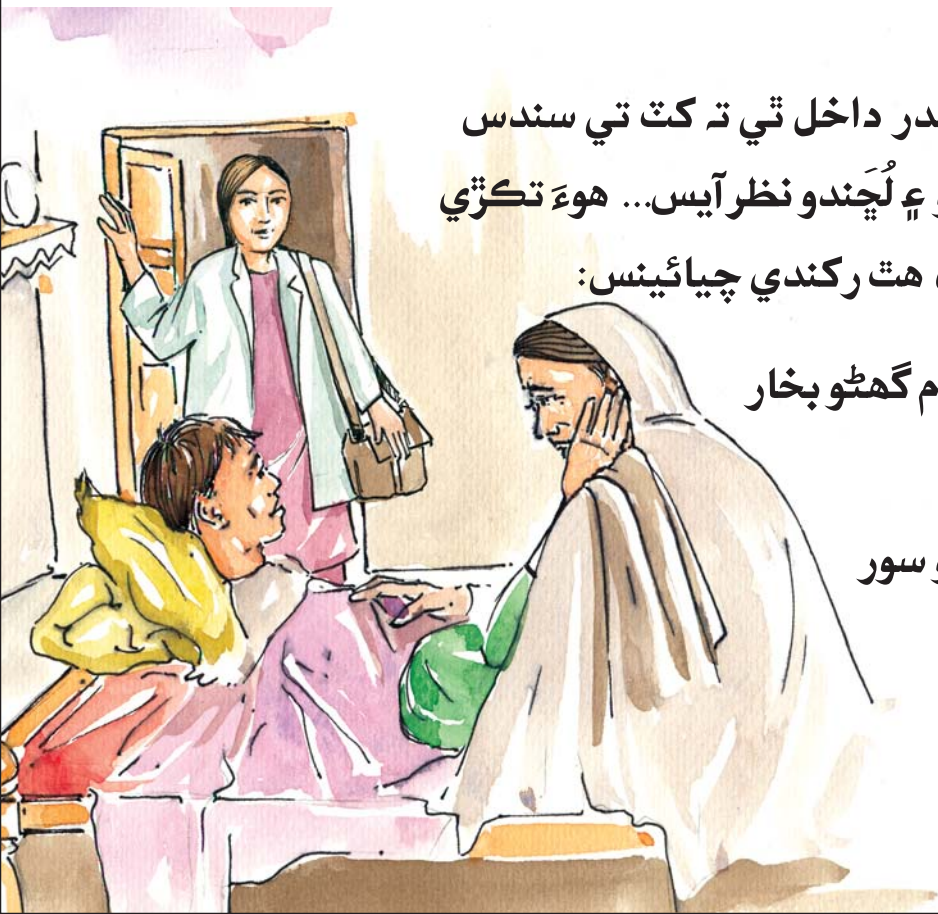
گهر ۾ داخل ٿيڻ سان چئني پاسن ڏانهن پڪڙيل اداسي ۽ مايوسي کي ڏسي هوءَ سمجهي وئي ته ڪا ته گڙ پڙ آهي... هن جي اندر مان هڪ سدا نڪتي:
“يا الله خير ڪجانءِ...!”

آمنہ جيئن ئي اڳر ٽپي ڪمري اندر داخل ٿي ته ڪت تي سندس 12 سالن جو ڀاءُ نادر ڪنجهندو ۽ لڄندو نظر آيس... هوءَ تڪڙي نادر ڏانهن آئي ۽ سندس نرڙ تي هٿ رکندي چيائينس:

آمنہ: منهنجا ڀاءُ توکي ته تمام گهڻو بخار آهي...

نادر: ها ادي...! مٿي ۾ ٻه ڏاڍو سور آهي، سڪون ناهي، الٽي جهڙي

ڪيفيت ٻه اٿم...



اُن وقت آمنه جي ماءُ ڪمري ۾ آئي ۽ چيائين:
“شڪر آهي ڌيءَ تون اچي وئي آهين، مان ته ڏاڍي پريشان ٿي وئي آهيان. ائين
ٿو لڳي ته بيمارين اسان جو گهر ڏسي ورتو آهي، پهريان ناصره کي سائي ٿي ۽
هاڻ نادر اچي ڪت ورتي آهي...”

آمنه: امان نادر کي ڪڏهن کان بخار آهي....؟

امان: هفتو ٿيو اٿس...

آمنه: ڪنهن وقت بخار جهڪو به ٿيس ٿو....؟

امان: نه بخار ته هر وقت 103° ۽ 104° ڊگري (فارن هائيٽ) رهيس ٿو، نرڙ تي
ٿڌي پاڻيءَ جون پٽيون رکانس ٿي ته پوءِ ڪجهه گهڙين لاءِ بخار ۾
گهٽتائي اچي ٿي...

آمنه: امان اهي ته سموريون علامتون مُدي واري بخار معنيٰ ”وڌي بخار“ جون
آهن، پلا نادر کي ڪائڻ لاءِ ڇا ڏئي رهيا آهيو....؟

امان: پاڻي ۽ چانهه...!

آمنه: ڪائڻ ۾ ڪا رڪ يا ڪري ناهي توهان هن کي سڀ ڪجهه ڏيو، ناصره
تو پيءُ جي بخار جو چارٽ ٺاهيو آهي....؟

ناصره: جي ادي هي ونو...! مون نادر جي بخار جو چارٽ
تيار ڪيو آهي...

صبح	06 وڳي:	100.6° فارن هائيٽ
صبح	10 وڳي:	102.0° فارن هائيٽ
منجهند	02 وڳي:	103.0° فارن هائيٽ
شام	06 وڳي:	103.6° فارن هائيٽ
رات	10 وڳي:	104.0° فارن هائيٽ

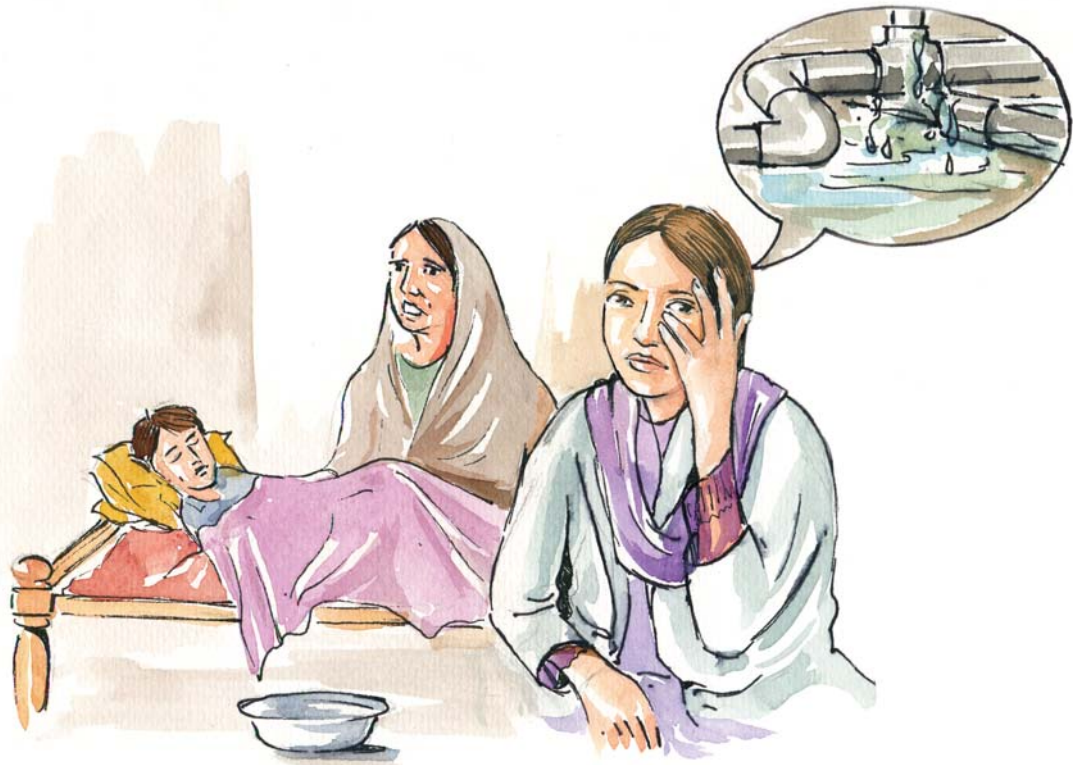


آمنہ: ڀاڻو نادر تون مون کي پنهنجو حال احوال ڏي...

نادر: جي ادي...

ستن ڏينهن کان بخار 103° کان 104° ڊگري (فارن هائيٽ) تائين رهيو آهي، اوڪارا، آلتيون، پيٽ ۾ سور، دست، مٿي ۾ سور ۽ ڪمزوري پڻ محسوس ٿئي ٿي...

آمنہ سوچي ٿي ته ڪٿي پاڻيءَ جي لائين سيوريج لائين “ڪني پاڻيءَ جي لائين” سان نه ناهي ملي وئي....؟



آمنه: ناصره اهو ٻڌاءِ ته پيئڻ جو پاڻي گهڙي قسم جو پيو اچي....؟

ناصره: ادي صفا ڪنو ۽ ڏپ وارو.... پر ادي اوهان ڇا سوچي رهيا آهيو....؟

آمنه: ڪجهه نه پوءِ ٻڌائيندي مانءِ، في الحال مان نادر کي اسپتال وٺي پئي وڃان، هن جون ٽيسٽون ڪرائڻيون آهن، باقي شام جو پاڙي واري ڪائونسلر سان ملنداسين...

آمنه اهو چئي پاڙي جي ماسي بتول سان گڏجي اسپتال لاءِ نڪري وئي...
آمنه جو شڪ صحيح نڪتو پيئڻ جي صاف پاڻيءَ جي لائين ڪني پاڻيءَ جي نيڪال واري لائين سان ملي وئي هئي، انهيءَ ڪري پوري پاڙي ۾ پاڻيءَ جي استعمال کي هڪدم روڪيو ويو...



خالا بتول: ڌيءَ ڪني پاڻيءَ سان ڀلا وڌي بخار جو ڪهڙو تعلق....؟

آمنڊ: ماسي، مدي جو بخار جنهن کي ٽائيفائيڊ به چوندا آهن ان جا بيڪٽريا بيمار شخص جي فضلي ”ڪاڪوس“ مان هڪ صحتمند شخص جي جسم ۾ پاڻي يا غذائي شين وسيلي داخل ٿيندو آهي...

خالا بتول: اچا ته پوءِ ان کان بچڻ لاءِ اسان کي ڇا ڪرڻ گهرجي....؟

آمنڊ: پاڙي وارن کي اهو ڏسڻ گهرجي ته پيئڻ جي پاڻيءَ جي لائين ڪني پاڻيءَ جي نيڪال جي لائين جي قطعي به ويجهو نه هجڻ گهرجي...



سڪينہ: ادي تائيفائيد کان بچاء لاءِ اسان کي ڇا ڪرڻ گهرجي...؟

آمنہ: تائيفائيد لاءِ حفاظتي ٽڪو هٽائڻ گهرجي، پاڻي اُوڀاري پيئڻ گهرجي، ريڙهين تي رکيل شيون خاص ڪري کليل شيون نه کائڻ گهرجن، کائڻ کان پھريان صابن سان هٿ ڌوئڻ گهرجن، کاڌي جي شين کي ڍڪي رکڻ گهرجي، پاروتيون شيون قطعي به نه کائڻ گهرجن، صحت ۽ ان سان گڏوگڏ صفائي جو خيال رکڻ سان بيمارين کان بچي سگهجي ٿو...

سڪينہ: ڀلا ادي پاڻي اُٻارڻ کان سواءِ ڪي ٻيا طريقا...؟

آمنہ: ها ٻيا به گهڻا ئي طريقا آهن مثلاً: پاڻيءَ کي فلٽر ڪرڻ، صاف ملامل جي ڪپڙي جا چار تھ ڪري اُن کي سبي اُن مان پاڻيءَ کي ڇاڻي استعمال ڪرڻ گهرجي...

ان کانپوءِ سڪينہ پاڙي ۾ تائيفائيد کان بچاء لاءِ ڪجهه پوسٽر پڻ ورهايا...

تائيفائيد کان بچاءُ ممڪن آهي...

★ گهر ۽ ماحول جي صفائيءَ جو خاص خيال رکيو وڃي...

★ ڪني پاڻيءَ جي نيڪال، پاخاني ۽ گند ڪچري کي چڱي نموني ٺڪاڻي لڳايو وڃي...

★ تائيفائيد جا ڪيريئر*

وڏي بخار جي نيڪ ٿيل مريض کان اُن وقت تائين رڌ پچاءُ يا کاڌ خوراڪ تيار ڪرڻ جو ڪم نه وٺو جيسيتائين سندس پاخاني جي طبي چڪاس ٿيڻ بعد سندس صحتمند ٿيڻ جي تصديق نه ڪئي وڃي...

★ رڌ پچاءُ ڪرڻ/کاڌو ڪائڻ کان پهريان صابن سان چڱي طرح پنهنجا هٿ صاف ڪرڻ گهرجن...

★ ٻاهر جي ٺاهيل کاڌ خوراڪ کان پرهيز ڪجي...

★ ڪائڻ پيئڻ جي شين کي هميشه ڍڪي رکڻ گهرجي...

★ پيئڻ جو پاڻي گهٽ ۾ گهٽ ويهه منٽ اُٻاري ٿڌو ڪري چاڻي استعمال ڪرڻ گهرجي...

★ پاڇين کي صاف پاڻيءَ سان چڱي طرح ڌوئي پچائڻ گهرجي...

ڳوٺ وارن کي ان ڳالهه تي ناز هيو ته ڳوٺ جي هڪ چوڪريءَ جي ذهانت، ڄاڻ ۽ بروقت مدد جي ڪري ڳوٺ هڪ وڏي مصيبت کان بچي ويو...

* (جيڪو شخص ظاهري طرح نيڪ ناک ۽ صحتياب ڏسڻ ۾ اچي اُن ۾ اڃان بيماريءَ جا جراثيم موجود ٿي سگهن ٿا، جنهن جي ڪري اُن شخص جي تيار ڪيل کاڌ خوراڪ استعمال ڪرڻ سان ٻيو صحتمند شخص وڏي بخار جو شڪار ٿي سگهي ٿو...)

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن عورتن جي تعليم ۽ پاڻ پرائڻ وارو پروگرام

پيا ڪتاب

- | | |
|----------------|-------------------|
| ★ لالي | ★ ببلوءَ جو موت |
| ★ ادي نجم | ★ اڻڄاڻ ڏک |
| ★ ميرو جو ڏک | ★ رحمن سائين |
| ★ اسان سڀ گڏجي | ★ زينب جي پريشاني |

سمورا حق ۽ واسطو يونيسڪو اسلام آباد، پاڪستان ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن ڪراچي وٽ محفوظ آهن.
هن ڪتابچي ۾ انتخاب ڪيل انگ اکر ۽ معلومات ليکڪا جي ذاتي راءِ تي مشتمل آهن، جن سان يونيسڪو جو متفق هجڻ ضروري نه آهي.

حق ۽ واسطو محفوظ



سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن

پلاٽ 9، بلاڪ 7، ڪمڪشان ڪلٽن 5، ڪراچي

فون: 111- 424- 111 (021) فيڪس: 9251652 (021)

ويب سائيٽ: www.sef.org.pk اي ميل: info@sef.org.pk



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization